

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πιστοποιητικὸν ὑπὲρ τοῦ Μεγάλου Πέτρου
ὡς ἀπλοῦ ἑργάτου.

Λόγον ποιουμένη περὶ τῆς πολυθρηλήτου δια-
θήκης τοῦ Μεγάλου Πέτρου, γαλλικὴ τις ἐφημε-
ρίς δημοσιεύει τὸ ἐξῆς ἔγγραφον, διατηρούμε-
νον ἐν Μόσχᾳ καὶ σχετικὸν πρὸς τὴν ἐν Σάκρδαμ
δικυνομένην τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς ῥωσσιτικῆς αὐτοκρατο-
ρίας. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ Μέγας Πέτρος διέ-
ποιησεν ἐπὶ τινα ἔτη ἐν Ὀλλανδίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα
Πέτρος Μιχαήλωφ καὶ ὅτι ἐργάσθη ἐκεῖ ὡς ἁ-
πλοῦς ἑργάτης, ἵνα ἐκμάθῃ τὴν ναυπηγικὴν τέ-
χνην. Τὸ ἔγγραφον ἔχει οὕτως: Ὁ ὑποφαινόμε-
νος, Γέροντ Κλάες Πόολ, ναυπηγὸς τῆς Ἑται-
ρίας τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, πιστοποιῶ, ὅτι ὁ
Πέτρος Μιχαήλωφ (ἀνήκων εἰς τὴν ἀκολουθίαν
τῆς μοσχοβιτικῆς πρεσβείας καὶ διατρίψας ἐν-
ταῦθα ἐν Ἀμστελοδάμῳ εἰς τὰ ναυπηγεῖα τῆς
ῤηθείσης Ἑταιρίας ἀπὸ τῆς 30 Αὐγούστου 1697
ἕως σήμερον, ἐργασθεὶς δὲ ὑπὸ τὴν ἰδικὴν μου
ἐπίβλεψιν) ἔδειξε πάντοτε διαγωγὴν ἀξίαν ἐξύ-
πνου καὶ δραστηρίου ἑργάτου (ἔπεται ἀπαρίθμη-
σις τῶν διαφόρων ἑργασιῶν, περὶ τὰς ὁποίας
κατέγειναν, ἀπὸ τῶν ἀπλουστάτων μέχρις ἀπο-
τελέσεως πλοίου). Ὅθεν ὑπογράφω εἰς πίστωσιν
ἰδίᾳ χειρὶ τὸ παρὸν ἔγγραφον.

Ἐγένετο ἐν Ἀμστελοδάμῳ εἰς τὰ ναυπηγεῖα
τῆς Ἑταιρίας τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν τῇ 4ῃ
Ἰννουαρίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1698.

(Υ.π.) ΓΕΡΡΙΤ ΚΛΑΕΣ ΠΟΟΛ
ναυπηγὸς τῆς ῤηθείσης Ἑταιρίας.

Τὸ τελειότατον δῶρον τῆς φύσεως.

Ὅστις ποτὲ ἠτύχησεν νὰ ἴδῃ ἐκ τῆς κορυ-
φῆς ὑψηλοῦ ὄρους ἀνατέλλοντα τὸν ἥλιον,
γράφει γερμανὸς τις συγγραφεὺς, καὶ παρετή-
ρησεν ἐκθαμβὸς τὴν ἁρμονικωτάτην ἐκείνην
ἀλλαγὴν τῶν χρωμάτων τῆς περίξ φύσεως,
ἧτις παρακολουθεῖ τὸν κατὰ μικρὸν ὑψούμενον
δίσκον αὐτοῦ ὅστις ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἐν Ἑλ-
βετία ὄρους Rigi ἰστάμενος εἶδε τὰς χιονοσκε-
πεῖς κορυφὰς τῶν Ἀλπεων ὑπὸ τοῦ πρωῖνου φω-
τὸς χρυσομέναις, ἢ παρὰ τὰς ὄχθας ἑλβετικῆς
λίμνης καθήμενος εἶδεν εὐθύς μετὰ τὴν δύσιν
τὰς Ἀλπεῖς, μὲ τὰς πεδιάδας τῶν πάγων καὶ
μὲ τὰ ὑπεράνω αὐτῶν νέφη, ἀστραπτούσας ὡς
καῖον πῦρ ὅστις τέλος ἐν τῷ πελάγει πλέων ἐ-
θεάσατο τὸν ἥλιον μεγαλοπρεπῶς ἀναδύοντα ἐκ
τῆς ὑγρᾶς αὐτοῦ κοίτης, ἢ ἐντὸς αὐτῆς βυθιζό-
μενον, ἐκεῖνος βεβαίως οὐδέποτε θέλει λησμο-
νήσει τὸ μεγαλεῖον, τὴν ἁρμονίαν καὶ τὴν λαμ-
πρότητα τοιαύτης ἐντυπώσεως. Εἶναι φυσικώ-
τατον ὅτι ἐκ τῆς θείας τοιαύτης καλλονῆς ἐνε-
πνεύσθησαν πάντοτε χιλιάδες ποιητῶν, μουσι-
κῶν καὶ ζωγράφων.

Ἀνεξήγητον τῷ ὄντι ἐξακσεῖ δύναμιν τὸ φῶς

καὶ ὁ δι' αὐτοῦ χρωματισμὸς τῆς περίξ φύσεως
ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνου καρδίας. Καὶ τὴν ἀπλουστε-
ραν καὶ ἀχαριτωτέραν τοποθεσίαν ἀκόμη αἱ ἀ-
κτινες τοῦ ἀνατέλλοντος ἢ δύνοντος ἡλίου δύ-
ναι νὰ χρωματίσωσιν ἁρμονικώτατα καὶ κα-
ταστήσωσιν ἀληθῶς ἑρασμίαν. Ἡ μετὰ βασις
ἀπὸ τοῦ σκότους τῆς νυκτὸς εἰς τὸ φῶς τῆς ἡ-
μέρας εἶναι ἀληθῶς μετὰ βασις εἰς νέαν ζωὴν.
Ἡ φωνὴ τοῦ πρώτου ἀλέκτορος ἐν τῷ λυκαυγεῖ
εἶναι σύνθημα τῆς ἀναγεννήσεως ταύτης τῆς
φύσεως. Παραλείπω νὰ ἀπαριθμῶ ἀπάσας τὰς
ιδιότητας τοῦ φωτὸς καὶ τὴν θαυμασίαν αὐτοῦ
σχέσιν πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, τῶν ζώων
καὶ τῶν φυτῶν. Ἄν ἐδυνάμεθα νὰ ἀναλύσωμεν
χημικῶς τὴν λέξιν ζωὴ, θὰ εὐρίσκομεν βεβαίως
ὡς κύριον συστατικὸν αὐτῆς στοιχεῖον τὸ φῶς.
Καὶ τῷ ὄντι τίς δὲν γνωρίζει ὅτι ἄνευ φωτὸς
ζωὴ δὲν θὰ ὑπῆρχε παντάπασι; ἢ, ἂν ὑπῆρχε,
δὲν θὰ ἦτο αὕτη ἀθλία καὶ ἄχαρις; Τὸ πράσι-
νον τῶν φύλλων, τὰ διάφορα χρώματα τῶν ἀν-
θέων, ἡ ζωηρότης τῆς χροῖας τῶν διαφόρων ζώων,
ἐν γένει ἡ ποικιλία ἐν τῇ φύσει μόνον ἐν τῷ φωτὶ
καὶ διὰ τοῦ φωτὸς δύναται νὰ εὕρῃ ἀνάπτυξιν.
Πάντα τὰ ἐν τῷ σκότει διαιωόμενα ζῶα εἰσὶ
χλωμὰ, ἀνίσχυρα καὶ θραχύβια. Καὶ ὁ ἀνθρω-
πος δὲ ἀκόμη ἐπηρεάζεται μεγάλως ἐκ τῆς ὑ-
πάρξεως ἢ μὴ τοῦ φωτὸς, διότι, ὡς γνωστὸν, ἡ
στέρησις αὐτοῦ ἐπὶ τινὰς ὥρας κατὰ τὴν νύ-
κτα ρίπτει αὐτὸν εἰς λήθαργον, τὸν κοιμίζει,
διαρκῆς δὲ στέρησις αὐτοῦ δύναται κατὰ μι-
κρὸν νὰ ἀποροφήσῃ πάσας τὰς ζωτικὰς αὐτοῦ
δυνάμεις. Τὸ πᾶν ἐν ἐνὶ λόγῳ μαρτυρεῖ ὅτι τὸ
φῶς εἶναι ἡ πηγὴ καὶ τὸ ἀγλαίσμα τῆς ζωῆς,
καὶ τὸ τελειότατον δῶρον τῆς φύσεως.

Ἡ οἰκικὴ οἰκονομία πρὸς τοὺς Ἀγγλοῖς.

Τοσαύτην σπουδαιότητα δίδουσιν οἱ πρακτι-
κοὶ Ἀγγλοὶ εἰς τὸ μάθημα τῆς οἰκικῆς οἰκο-
νομίας, ὥστε ἀπὸ τῆς 1 Μαρτίου ἐνεστῶτος ἔ-
τους εἰσῆγαγον αὐτὸ ὡς ὑποχρεωτικὸν εἰς ἅπαν-
τα τὰ σχολεῖα τῶν κορασιῶν τῆς Ἀγγλίας. Ἡ
οἰκικὴ οἰκονομία περιλαμβάνει τὰς γνώσεις
τὰς ἀφρώσας εἰς τὰ φαγητὰ, εἰς τὰ ἔργα τῆς
ἐνδυμασίας, εἰς τὴν θέρμανσιν, εἰς τὴν διατή-
ρησιν τῆς κατοικίας, εἰς τοὺς κανόνας τῆς ὑ-
γεινῆς, εἰς τὴν νοσηλείαν τῶν ἀρρώστων, εἰς
τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν τῆς οἰκίας καὶ εἰς
τὰ τῶν ταμειουτηρίων (τῶν μικρῶν χρηματικῶν
οἰκονομιῶν τῶν οἰκογενειῶν.)

Πληθὺς ὑπηρετῶν ἐν ταῖς Τουρκικαῖς οἰκίαις.

Συγγραφεὺς τις μίαν τῶν αἰτιῶν τῆς παρα-
μελήσεως τῆς γεωργίας ἐν τῇ Τουρκίᾳ νομίζει
καθ' ἡ λέγεται, εἰς τὴν καὶ ἡμῖς ἐκατομμύριον
καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν. Ἄλλ' οἱ ὑπῆρέται
οὗτοι εἶνε, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἄμισθοι, ζῶσιν

ἐκ τῶν φιλοδωρημάτων (μπαχτσίς), πολλάκις δὲ ἀποτελοῦσι μέρος τῆς οἰκογενείας, γεννηθέντες καὶ εὐχόμενοι καὶ ν' ἀποθάνωσι παρὰ τῷ υἱῷ ἢ τῷ ἐγγόνῳ τοῦ κυρίου τῶν. Ἐν Τουρκίᾳ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ὑπρέτου δὲν εἶνε, ὡς ἐν Εὐρώπῃ, ἐπονείδιστον, οὔτε τόσον ἐπίμοχθον, διότι ὁ Ὄθωμανὸς θεωρεῖ τὸν ὑπρέτην ὡς ἄνθρωπον ὁμοφυῆ καὶ ὁμόθηρσικόν του, καὶ οὐχὶ ὡς ἀνδράποδον. Πολλάκις μικρὸς τις γραφεὺς τῆς Πύλης ἔχει ἐν τῇ οἰκίᾳ του ὀκτώ ἢ καὶ πλείονας ὑπρέτας.

Ποικητικὸν χαρτονομίσμα.

Ἐν Ῥωσσίᾳ οἱ γνωστοὶ ποιηταὶ καὶ πεζογράφοι κερδίζουσιν ἐκ τῶν ἔργων των ποσὰ οὐκ εὐκαταφρόνητα. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του, ὁ ποιητὴς Πούσκιν ἐλάμβανε παρὰ τοῦ ἐκδότου Σμιρδιν δι' ἕκαστον αὐτοῦ στίχον πέντε ρούβλια· ἐπειδὴ δὲ ἦτο ἐμμανὴς χαρτοπακίτης, πολλάκις ἐστιχοῦργεὶ παίζων καὶ ἀντὶ χαρτονομισμάτων ἐδίδεν εἰς τοὺς συμπαίκτας στίχους του.

Περὶ τῆς δαπάνης τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς ἀνέγερσιν τῆς πεπτωκυίας στήλης τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς.

Κατ' ἀκριβῆ καὶ λεπτομερῆ ὑπολογισμὸν Γερμανοῦ τινος ἀρχιτέκτονος, ἡ ἀνέγερσις τῆς πεπτωκυίας στήλης τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, ἦτοι ἡ ἀπλῆ τοποθέτησις τῶν διαφόρων τεμαχίων καὶ ἡ ἐπανόρθωσις τῆς θάσσεως, θ' ἀπῆται δαπάνην 18,000 δραχμῶν! Ἐκ τούτου δύναται τις νὰ λάβῃ μικρὰν τινα ἰδέαν τῆς δαπάνης τῆς ἀνεγέρσεως δλοκλήρου τοῦ ναοῦ.

Εἰς ἈΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Συμβουλαὶ πρὸς τοὺς καπνίζοντας.

[Ἐταιρία κατὰ τῆς καταχρήσεως τοῦ καπνοῦ.—Διαιτητικὴ τῶν καπνιζόντων, ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Βερθεράνδου.]

Κάπνιζε μόνον 3 ἢ 4 σιγάρα καθ' ἑκάστην. Δὲν ὠφελεῖ δὲ νὰ καπνίζῃς νῆστις, ἀμέσως πρὸ τοῦ γεύματος, ἢ μετὰ τοῦτο. Ὅπωςδὴποτε πρέπει νὰ μεταχειρίζησαι καὶ καπνοσύριγγα ἐξ ἠλέκτρου ἢ ἐλεφρνήντου ὄστου, διότι ἄλλως βλάβονται κυρίως οἱ ἑδόντες ἐκ τοῦ καπνοῦ.

Διὰ τοῦ ἐκ νέου καπνίσματος τοῦ σθεσθέντος σιγάρου ἐνοχλεῖται τις τὰ μέγιστα ὑπὸ τῆς νικοτιανῆς. Πᾶς δὲ καπνίζων καλῶς πράττει, ἂν δύναται, νὰ ἐκπλύνῃ τὸ στόμα μετὰ τὸ κάπνισμα. Ἐτι μᾶλλον ἢ προφύλαξις αὕτη εἶναι ἀναγκαία εἰς τοὺς μακροῶντας τὸν καπνόν. Καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον πρέπει συχνάκις νὰ καθαρίζονται αἱ καπνοσύριγγες δι' ὕδατος μετ' αἰθέρος, οἰνοπνεύματος ἢ ὄξους.

Δύσκολον ὅμως εἶναι νὰ προτιμήσῃ τις τινα τῶν τρόπων τοῦ καπνίζεσθαι. Τὸ κατ' ἐμὲ προτιμῶ

τὰ μικρὰ ἐκ σιγαροχάρτου σιγάρα, ὡς ἐκ τῆς ὀλίγης ποσότητος τοῦ καπνοῦ καὶ ἐκ τοῦ χάρτου, τοῦ ἐμποδίζοντος τὴν ἐπαφὴν τοῦ καπνοῦ πρὸς τὰς τοῦ στόματος μεμβράνας. Ἐπεθύμουν ἐπίσης νὰ ἀποφεύγηται τὸ *nec-plus-ultra* τῆς τελειοποιήσεως τῆς τέχνης τῶν καπνιζόντων, ἥτοι τὸ νὰ κρατῶσι τὴν ἀναπνοὴν καὶ κατόπιν νὰ ἐκβάλλωσι τὸν καπνὸν ἐκ τῶν ρωθῶνων.

Ἡ πρόωρος συνήθεια τοῦ καπνίσματος τυγχάνει βεβαίως ἐπιβλαβῆς τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ καὶ τῇ ἐφηβικῇ, ὅτε ἐπέρχεται ἡ ὀργανικὴ ἀνάπτυξις. Διότι ἡ λειτουργία τῶν φυσικῶν δυνάμεων βεβαίως δύναται νὰ πάθῃ ἐν τῇ περιόδῳ ταύτῃ, ὡς ἐκ τῆς νευρωτικῆς ἐπιρροίας, τῆς ἔστω καὶ ἀνεπαίσθητου, καὶ ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ σιάλου, ἄπερ ἀμφοτέρα προξενεῖ τὸ καπνίζεσθαι. Ὅθεν ἡ Ἐταιρία κατὰ τῆς καταχρήσεως τοῦ καπνοῦ, φρονίμως ποιοῦσα, πασῶν τῶν τάξεων τοὺς παιδαγωγοὺς προσέλαβεν ὡς μέλη αὐτῆς, σκοποῦσα οὕτω ν' ἀπαλλάξῃ τὴν νεολαίαν συνηθείας ἐπιβλαβοῦς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς.

Ἄλλὰ καὶ πάντες δὲν δύναται ἀτιμωρητεῖ νὰ καπνίζωσιν. Ὑπάρχουσιν αἴτια παθολογικά, ἢ τῆς ἰδιοσυγκρασίας, ἃτινα ἤθελον εἶσθαι ἀφροσύνη νὰ παρίδητις. Αἱ ἀσθένειαι π.χ. τῶν πνευμόνων, τῆς καρδίας, νόσοι χρόνιαι τοῦ στόματος, τῆς ρινὸς, τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ στομάχου, εἰσὶ τὰ κυριώτερα τοιαῦτα αἴτια. Ταῦτα δὲ πρέπει νὰ δρίζονται διὰ τῆς παρεμβάσεως τοῦ ἱατροῦ. Ἡ ἀνανέωσις τοῦ ἀέρος τῶν διὰ τὸ κάπνισμα δωματίων πρέπει ἐπιμελῶς νὰ γίνηται, διότι ἡ κατάστασις τῆς ἀτμοσφαιρας αὐτῶν ὡς ἐκ τοῦ καπνίσματος μολύνεται· ἐπομένως καὶ τὸ κοιμάσθαι ἐν δωματίῳ, ἥπου ἐπὶ πολὺ ἐκάπνισαν, εἶναι βαρεῖα παράβασις τῶν κανόνων τῆς ὑγιεινῆς.

*
*
*

Ἐπιστημονικαὶ τινες ἐφημερίδες ἐδημοσίευσαν ἐσχάτως τὴν ἀκόλουθον σημείωσιν:

... «Νέα ἀνακοίνωσις τοῦ Καθηγητοῦ Γρεχάντου ἀπέδειξεν, ὅτι ὁ καπνὸς περιέχει οὐχὶ μόνον νικοτιανὴν, ἀλλὰ καὶ ὀξυδίου ἄνθρακος. Ὁ χημικὸς οὗτος κατῴρθωσεν ὥστε κύων διὰ μηχανισμοῦ ἐιδικοῦ νὰ καπνίσῃ τέσσαρα σιγάρα. Τὸ δυστυχεὲς ζῶον ἀπέθανεν, καὶ τοῦτο εὐκόλως ἐννοεῖται· ἀλλ' ὅπερ εἶναι παράδοξον καὶ διδακτικὸν ἄμα, τὸ αἷμα τοῦ οὕτω φονευθέντος ζώου περιεῖχε, κατὰ τὴν γενομένην ἀνάλυσιν, σπουδαίαν ποσότητα ὀξυδίου ἄνθρακος.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι ὁ κύων δὲν ἐκάπνισεν, ἀλλ' ἀνέπνευσε τὸν καπνόν, ὡς οἱ καταπίνοντες αὐτὸν καὶ ἐκβάλλοντες ἔπειτα διὰ τῶν ρωθῶνων.»

Πλὴν τὸ γεγονός τῆς ὑπάρξεως ὀξυδίου ἄνθρακος ἐν τῷ καπνῷ δριστικῶς εἶχεν ἀποδειχθῆ καὶ πρὸ τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ Γρεχάντου.

[Les Mondes.]

N. Δ. Α.